

Miért írunk az ifjúságról? Miért foglalkoztat bennünket is a társadalomról való gondolkodásnak ez a régi, de valójában korszakunk sajátos összefüggéseiben értékelendő vizsgálati tárgya? Elsősorban azért, mert mindennapi munkánkban nem kerülhetjük meg. Másodsorban pedig azért, mert az ifjúságkutatás mintegy két évtizede globális problémává fejlődött. A kilencedik pártkongresszust követően, és annak újító szellemében megalakult Romániában az Ifjúságkutató Központ, országos méretűvé szélesedett a fiatal korosztály vizsgálata. E fokozott hazai érdeklődés nemzetközi kisugárzása az Ifjúság Nemzetközi Évének előkészítésében és lebonyolításában is megnyilvánult.

Az ifjúságkutatásra mindvégig ösztönzően hatottak pártfőtitkárunk, Nicolae Ceausescu elvtárs útmutatásai. Amellett, hogy nagyra értékelte az ifjúság szerepét szocialista hazánk építésében, arra figyelmeztetett minden kutatót — legutóbb a Kommunista Ifjúsági Szövetség megalakulásának 60. évfordulóján mondott beszédében —, hogy számolni kell „mind a hazánkban, mind nemzetközi téren bekövetkezett óriási változásokkal, a tudomány, s egyáltalán az emberi megismerés új vívmányaival, állandóan szem előtt kell tartanunk mind a sajátos, mind pedig más országok és népek tapasztalatait, de el kell utasítanunk minden sablont, az olyan szervezési formák és módszerek mindennemű gépies lemásolását vagy átültetését, amelyek már nem megfelelők vagy nem felelnek meg hazánk feltételeinek”.

E szemlélet jegyében bontakozott ki az ifjúság és a társadalom kölcsönös egymásra hatásának széles körű tudományos vizsgálata, amely az utóbbi két évtizedben nagyszámú szakkiadványban realizálódott. Ezek közül különösen a KISZ Központi Bizottsága mellett működő Ifjúságkutató Központ kiadványait kell kiemelni, amelyek jó tájékozási alapot jelentenek a témakörrel foglalkozó szakemberek számára. Az ifjúságkutatók igyekeznek bevonni minden — a témához tartozó — elemzési területet,

megközelítési szempontot, ugyanakkor a sokféle elméleti és módszertani anyagot megpróbálják egységes rendszerbe szervezni. Mindkét törekvés arra utal, hogy az ifjúságkutatás mint diszciplína, úgymond, „keresi önmagát”. Ebben a termékenynek nevezhető állapotban több olyan szakmunka született, amely érdeklődésre tarthat számot (vö. Ion Dăculescu 1980, Nicolae Croitoru 1981, Fred Mahler 1983, 1986, Dumitru Bazac 1983, Liliana Mihuş 1985, Matei Simandan 1985, Adina Chelcea—Septimiu Chelcea 1986, Constantin Schifirneţ 1986).

Kötetünk írásai ehhez a nagy tudományos apparátussal folyó munkához kapcsolódnak. Nyilván sokkal szerényebb keretek és célkitűzések függvényében. Felhasználva a hazai szakirodalom eredményeit, valamint a méltán nemzetközinek tekinthető ifjúságkutatás fontosabb megfigyeléseit, a kötet szerzői olyan esettanulmányok készítésére törekedtek, amelyek mintegy mozaikszerűen egymás mellé állítva vázlatos képet adhatnak az e téren tapasztalható jelenségekről.

Az egyes írások mind tematikájukban, mind pedig formai jegyeikben különböznek egymástól. Esszéyszerű megközelítésben vagy tárgyilagosabb elemzés keretében szó esik itt az ifjúsági és a felnőtt kultúra kapcsolatáról, a falusi fiatalok kapcsolatvilágáról, térhasználatról és filmfogyasztásról, olvasási szokásokról és diszkózásról, énkép kialakításról és tárgyakhoz való viszonyulásról. Bármilyen témáról is legyen szó, mindig a fiatalok és környezetük közti viszony vizsgálata kerül az elemzés középpontjába. A tárgyakból, személyekből, cselekvésekből vagy éppen normákból, értékekből összeálló környezethez való mindennapi viszonyulás képezi a társadalomba való igazi beillesztést, a másodlagos szocializáció folyamatát. A környezettel fenntartott folyamatos kapcsolatban játszódik le mind az egyén mind a közösség alakulása és ezért nem véletlen, hogy — a hazánkban is egyre szélesebb körben alkalmazott — antropológiai megközelítést választó társadalomkutató is ezekre a kapcsolatokra figyel.

Ez a szemléleti keret egyben behatárolja az alkalmazott vizsgálati eljárások körét is. Az adatgyűjtés és feldolgozás megszokott módszerei mellett a résztvevő megfigyelés, a belülről láttatás kap egyre nagyobb szerepet. Nem a statisztikából ismert tények, hanem a folyamatok állnak e kötet tanulmányainak fókuszpontjában. Bár ez

a megközelítés szokatlannak tűnhet, a szerzők bíznak abban, hogy az egyes írások bőven tartalmaznak olyan tartalmi és formai jegyeket is, amelyek lehetővé teszik az olvasó számára a témákba való behelyezkedést, a résztvevő továbbgondolást.

A kötet szerzői ezúton mondanak köszönetet mindazoknak, akik munkájukat segítették, mindenekelőtt Rostás Zoltánnak, akinek segítsége és ösztönzése nélkül ezek az írások el sem készültek volna.